

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XIII. — Izdan in razposlan dne 12. aprila 1878.

30.

Postava od 18. februarja 1878,

o razlastitvi v napravo železnih cest in za vzdržavanje vožnje po njih.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Vsakemu železnocestnemu podjetju pristoji izvrševanje pravice na razlastitev (razsvojitev) po polnem v §. 365 občnega grajanskega (državlanskega, civilnega) zakonika dopuščenem razsežaji v toliko in tedaj, v kolikor in kadar je pristojno državno upravitveno oblastvo priznalo, da je podjetje obče-koristno.

I. Predmet in obseg razlastitve.

§. 2.

Pravica do razlastitve sme se za vsegdar ali za nekaj časa samo v toliko izvrševati, kolikor je to neogibno potrebno za napravo železnice in za njeno vozno službo.

Ona obsega zlasti pravico:

1. na odstop zemljišč;
2. na prepuščenje studencev in drugih privatnih vodá;
3. na dovolitev služnosti in drugih stvarnih (realnih) pravic na premočninah, in pa na odstop, utesnitev ali odpravo v to vrsto idočih in takšnih pravic, katerih izvrševanje je navezano na določen kraj;
4. na to, da lastnik mora trpeti take naredbe, katere mu utesnjavajo izvršitev lastninske pravice ali kake druge pravice na zemljišči ali rudniku.

Pravica razlastitve sme se izvrševati tudi z ozirom na pritekline razlastitvi podpadajočega predmeta.

§. 3.

Pod uvetom v §. 2 izrečenim sme stanovitni ali časni (prehodni) odstop zemljišč zahtevati se v toliko, v kolikor ga je potreba za napravo železnice, kolodvorov, poslopij, ki se na železnici in kolodvorih postavijo zaradi železnocestne službe, ali za druge naprave, železnocestnemu podjetju naložene, potem za prespravo zemlje in sipa, ki se nakoplje in nabere pri delanji železnice, naposled za dobavo robe k posipanju ceste potrebne in pa sirovega kamenja.

Pravica, zahtevati odstop zemljišča v časno porabo, ne seza na poslopja in stanišča, niti taka zemljišča, katerih podstat ali substancija bi se po namenjeni rabi previdama v bistvu in za vsegdar premenila.

Lastnik zemljišča v časno porabo prepuščenega ima pravico, tedaj zahtevati, da železnocestno podjetje zemljišče kupi, kadar bi poraba trpela čez šest mesecev po začetni vožnji, ali, — če se je zemljišče v porabo odstopilo stoprv (še le) po začetni vožnji, — čez dve leti.

II. Predmet in obseg odškodbe.

§. 4.

Železnocestnega podjetja dolžnost je, razlaščenca za vso imovinsko-pravno škodo, ki mu jo naredi razlastitev, dati odmeno takó, da ga po §. 365 občnega grajanskega zakonika primerno odškoduje.

Za razlaščenca naj se šteje tist, ki je gospodar razlaščenega predmeta, ali kateremu na razlaščenem predmetu pristoji stvarna, z lastjo drugega predmeta zvezana pravica.

§. 5.

Določujoč odškodbo ozirati se je tudi na tisto škodo, ki jo po razlastitvi trpé uživavci, rabniki, rabokupniki in katerim je razlaščenec dolžan povračilo, v kolikor vsota, ki se dá kot povračilo za razlaščeni predmet, ni namenjena v izplačilo odškodbe, ki komu od razlaščenca pristojí.

§. 6.

Ako se samo nekaj zemljiškega posestva razlastí, treba je, določujoč odškodovanje, ozirati se ne samo na vrednost zemljišča, kar se ga odstopi, nego tudi na to, za koliko bode ostanek posestva manj vreden.

§. 7.

Določujoč odškodbo ní se ozirati na tiste obstojnosti, gledé katerih je razvidno, da jih je kdo napravil s to namero, da bi, opiraje se na-nje, mogel zahtevati večje odškodbe.

Na vrednost posebne priljubljenosti, in na to, koliko v vrednosti poskoči razlaščeni predmet po prihodnji železnici, ne gleda se pri računu odškodbe.

§. 8.

Odškodbo je opravljati v gotovem denarji. Daje se ona za stanovitno razlastitev s tem, da se plača neki kapital, a za časno razlastitev s tem, da se plačuje neka letnina (renta).

Ako se pa vsled časne razlastitve vrednost zmanjša, na kar se pri določanji letnine ni mislilo, mora se za to po prestopu časne razlastitve dati povračilo s tem, da se plača neki kapital.

§. 9.

Ako se vsota dotičnega kapitala ne dá popolnem izračuniti, ker ni moči naprej določiti škode, katero bi bilo preceniti, tedaj ima vsaka stranka pravico, v primernih razdobjih najmanj enega leta zahtevati ustanovitev odškodbe pristojne ji za škodo, kakor se je pokazala v času vmes preteklem.

Kadar izteče doba treh let, računjena od časa, ko je bila zvršena stanovitna razlastitev, oziroma kadar nehá časna razlastitev, sme se zahtevati dokončna ustanovitev kapitala, kar ga bode plačati.

§. 10.

Železnocestnega podjetja dolžnost je, za vse odškodbe, ki jih mora opraviti po zvršeni razlastitvi (§§. 8, 9), varnost dati, če tako zahteva tist, kateri ima pravico do odškodbe.

Od državne blagajnice (erarja) ne more se zahtevati varščina.

Na zahtev ene stranke določi sodišče za ustanavljanje odškodb pristojno, dovprašavši obe stranki, s čim da je varščino dati in koliko. Predno stvar reši, sme sodišče povprašati zvedenih mož.

Je li varnost dovoljna ali ni, to sodi sodišče po svoji sprevidnosti.

III. Razlastitveni postopek.

A. Ustanovitev predmeta in obsežnosti razlastitve.

§. 11.

Predmet in obseg razlastitve ustanavlja se na podlogi za-njo merodavnih djanstvenih razmerov ali obstojnosti in z ozirom na izhod tistih komisijskih porizvedeb, ki se opravijo v pretres podrobnega projekta, kažočega napravo nove železnice (politični obhod).

§. 12.

Podjetje železnocestno ima dolžnost, pred trgovinsko ministerstvo položiti razen podrobnega projekta še od vsake katastralne občine posebej sestavljene črteže zemljišnega nakupa in pa kazala ali spiske zemljišč in pravic, ki jih zahteva.

V teh spiskih naj se na znanje dajo okrajna sodišča, v okoliši katerih dotične občine ležé, in vse katasterske številke in mere površja tistih parcél, ki se jih ima dotakniti razlastitev, in pa koliko površine se zahteva od vsake parcele.

Trgovinsko ministerstvo pregleda in pretrese najpred ta projekt in če najde, da se dá izvesti (izpeljati), ukaže politični obhod železne ceste.

§. 13.

Komisija, kateri se izroči politični obhod, sestoji iz enega zastopnika političnega deželnega oblastva, kateri komisijo vodi, iz enega zastopnika glavnega nadzorstva avstrijskih železnic in enega zastopnika političnega okrajnega oblastva. Povabiti je deželni odbor, da koga v komisijo pošlje.

Tudi se pridržuje trgovinskemu ministerstvu, da sme komisijo z ozirom na javne namene, ki potrebujejo pomišljanja, primerno pomnožiti.

K tej komisiji naj se povabijo železnocestno podjetje in pa župani tistih občin, katerih se bode železnica dotikala.

§. 14.

Predno se razpiše politični obhod, mora železnocestno podjetje političnemu deželnemu oblastvu izročiti spisek imen in stanovališč od vsakega izmed razlaščenecv (§. 4), oziroma njihovih zastopnikov. Ako so zemljišča, katerih razlastitev se zahteva, vpisana v zemljiško knjigo, treba je v spisku navesti tudi vložke zemljiško-knjižne.

Ta spisek, in pa črteži o nakupu zemljišč ter spiski, ki se po §. 12 predlagajo, morajo najmanj 14 dni predno pride obhodna komisija, v dotični občini razpoloženi biti, da jih vsakdo lahko pregleda.

Ob enem je s posebnim v občini nabitim in po navadi tistega kraja oglašanim oznanilom dati na znanje, kje bodo razpoloženi v pregled, od katerega dne počenši se smejo pregledavati, in do kdaj sme vsak, kogar se tiče, pri političnem okrajnem oblastvu kak vgovor zoper zahtevano razlastitev ali ustno povedati ali pismeno vpoločiti.

Določbe časa, obsežene v teh oglasih, treba je z naznambo katasterskih občin, katerih se bode namenjena železnica dotikala, razglasiti v izroku (ediktu), ki naj se enkrat vvrsti v deželni, za uradne oglase določeni, časnik.

§. 15.

Dan, katerega se poizvedovanje v kaki občini previdoma začne, naj določi komisije voditelj ter po občini razglasiti dá, kakor je v katerem kraji navada. Med tem razglasom in začetkom poizvedovanja mora preteči najmanj osem dni.

Tiste, kateri so pri političnem okrajnem oblastvu za pravega časa kaj vgovarjali, treba je h komisiji posebej povabiti.

Vsakemu dotičniku stoji na voljo, priti k ovedovanju ter povedati svoje vgovore proti zahtevani razlastitvi.

Na vgovore, podane po tem, ko so v kaki občini poizvedbe končane in sklenjene, ne bode se gledalo.

§. 16.

Komisije voditelj naj si, kolikor more, prizadeva, da se med strankami doseže sporazum.

Ako se zahtev razlastitve nazaj vzame ali če razlaščenec izreče, da je volján, zahtevano razlastitev dopustiti, naj se to v zapisniku, pisanem o razpravi, poistini (konstatira).

Obstojnosti, merodavne za razsod o zahtevani razlastitvi, treba je vsakakor ovediti, ter na zapisnik zapisati, kak izhod so imele poizvedbe, s pristavkom, katere podloge so se pri tem porabile.

V pretres odškodbe, ki jo bode vsled razlastitve opraviti, ní se spuščati pri tem poizvedovanji.

Poizvedbe, kolikor segajo na več katasterskih občin, morajo se za vsako katastersko občino posebej sklepati (završevati) ter polagati pod politično deželno oblastvo.

§. 17.

Politično deželno oblastvo naj, pretehtavši predložene mu spise, ustanoví predmet in obseg razlastitve s tem, da stvorí eno ali več razlastitvenih razsodil.

Kolikor je določitev zavisna od tega kakó reši trgovinsko ministerstvo po oblasti njemu pristojeei vprašanje katero, treba je odložiti določitev dotle, dokler se ne izvé dokončna rešitev predloga.

§. 18.

Razlastitvena razsodila je vročati železnocestnemu podjetju in razlaščencem, oziroma tistim osebam, za katere je uradoma znano, da je pravica, ki se ima razlastiti, prešla nanje.

Razlastitveno razsodílo smejo samo tisti razlaščenci, ki so o pravem času vgovore proti razlastitvi podali, ali njihovi pravonasledniki (§§. 14, 15), in pa železnocestno podjetje z utečajem (rekursóm) pobijati v toliko, kolikor razsodilo ní dalo mesta temu, kar je zahtevala stranka, poprijemša se utečaja.

Utečaj se podaje pri političnem deželnem oblastvu ter ima odložno moč. Rok utečaju postavljen je na osem dní.

O utečaji določa ministerstvo notranjih reči dogovorno s trgovinskim ministerstvom in drugimi upravnimi ministerstvi, katerih področja se dotikajo vprašanja, ki jih je rešiti.

Ní dopuščeno nastopati poti civilne pravde o vprašanji, kateri predmet in v katerem obsegu ali razsežaji se ima razlastiti.

§. 19.

Ko razsodilo o razlastitvi postane pravokrepno, imajo tiste osebe, proti katerim razlastitev veljá, dolžnost, zdrževati se vsaktere premembe razlaščenega predmeta, ki bi presegala nadaljšnje redno gospodarstvo, ako ní dogovorjeno drugače, ali v kolikor ne gre za take naredbe, ki so za ohrambo razlaščenega predmeta neogibno potrebne ter se odlagati ne dadó.

§. 20.

Ako je razlastitvi podvrženo zemljišče vpisano v zemljiško knjigo (gruntn e bukve), naj politično deželno oblastvo, katero te reči na prvi stopinji razsoja, zemljiško-knjižno sodišče — po tem ko je razlastitveno razsodilo postalo pravokrepno, — prosi za zabeležbo (anotacijo) razlastitve, priobčivši mu pomočke za identifikacijo zemljišča potrebne, katere mora, če je treba, od železnocestnega podjetja zahtevati.

Zemljišno-knjižno sodišče naj zabeležbo opravi v dotičnem vložku (dotični vlogi) zemljiške knjige.

Moč take zabeležbe je ta, da se nihče tistih, ki pozneje kak vpis izprosijo, ne more izgovarjati, da mu razlastitev ní bila znana.

§. 21.

Ako zunaj slučaja politične obhoje postane potrebna posebna ali poznejša razprava v določbo predmeta, ki se ima za nekaj časa ali stanovitno razlastiti, naj železnocestno podjetje to prosi tistega političnega okrajnega oblastva, v okrajji katerega leži dotični v razlastitev namenjeni predmet, ter naj mu naznani predmet in lastnika, pridá pomočke za identifikacijo predmeta potrebne ter razloži, čemu ga potrebuje.

Politično oblastvo prve stopinje naj o tem postavi razpravo ter obe stranki k njej pokliče.

Za nadaljnji postopek veljajo določila §§^{fov} 16 do 20.

B. Določitev odškodbe.

§. 22.

Odškodba vsled razlastitve dolžna naj se sodno ustanovi, ako se ne določi po dopuščenem dogovoru med železnocestnim podjetjem in razlaščencem.

Da je dopuščen, šteje naj se takšen dogovor samo tedaj, kadar ní tretjih oseb, ki smejo na podlogi svojih stvarnih (realnih) pravic zahtevati iz odškodbe kako plačilo, ali če so te osebe svojo privolitve v dogovor izrekle v javni ali legalizirani listini.

Izrecila te privolitve tedaj ní potreba, kadar gre za delovit (delen) odstop zemljišno-knjižnega telesa in če hipoteka — tudi po odstopu — ohrani postavno, §^{ta} 1374 občnega grajanskega zakonika primerno varnost, a druge stvarne pravice očitno ne morejo priti v nikako nevarnost.

Zemljišno-knjižnega sodišča delo je, na zahtev ene stranke, — prepričavši se o tem z opravljenim preiskovanjem — obstanek potrebne varnosti potrditi.

§. 23.

Odškodba se sodno ustanavlja na prošnjo železnocestnega podjetja; vendar ima tudi razlaščenec pravico, to prositi, ako železnocestno podjetje take prošnje ne podá leto dní po tem, ko se je razlastitveno razsodilo upravokrepilo.

Ustanoviti odškodbo pristojno je okrajno sodišče, v okoliši katerega se ima kaj razlastiti.

Prošnji za ustanovitev odškodbe priložiti je razlastilno razsodilo in pa pomagala za identifikacijo razlaščenega predmeta potrebna.

Prošnja ta se sme zastran vseh predmetov razlastitve, kateri ležé v okoliši ene katastralne občine, v eni sami vlogi podati.

§. 24.

Sodišče mora vse za ustanovitev odškodbe merodavne okolnosti na samem mestu s pripomočjo treh zvedenih môž poizvediti po načelih postopka zunaj pravn.

Zvedence naj sodišče izvoli iz imenika za razlastitve namenjenih zvedencev, ki ga višje deželno sodišče, doprašavši politično deželno oblastvo, vsako leto ustanovi in razglasí, ter naj enega izmed njih postavi za prvomestnika.

Stranke smejo do časa, ko se začne poizvedovanje, vgovarjati zoper katerega bodi zvedenca, da ni dober za to delo. Na te vgovore je treba uradoma gledati, ako se sodišču zdi, da so vere vredni.

§. 25.

Sodnik naj reče zvedenim možem, da, ogledavši predmet razlastitve, povedó svoje mnenje o odškodbi, katero bi bilo dati.

Vsak zvedenec ima dolžnost, povedati djanstvene obstojnosti, na katere se opira njegovo mnenje, in druge podloge njegovega računa vrednosti.

Sosebno morajo zvedenci tedaj, kadar se razlaščuje samo neki del zemljišnega posestva, posebej povedati, kako so izračunili tisto vsoto, katero bode plačati kot povračilo za to, kar je ostalo posestvo na svoji vrednosti izgubilo.

Kadar odškodba razlaščenecem določena sega tudi na povračilo take škode, ki jo bodo trpele tretje osebe, katerih iskovine se ne izplačajo iz povračila dolžnega za razlaščeno zemljišče (§. 5), treba je posebej naznaniť vsoto, ki pride na povračilo le-te škode.

Kadar nastane prepír zaradi djanstvenih obstojnosti, katere eden ali drugi zvedenec v podlogo vzame, treba je, ako stranka tako zahteva, na podlogi vsake izmed teh prepírnih podlog, oddati posebno mnenje o dolžni odškodbi.

§. 26.

Ako obe stranki také hočeta, sme se ustanovitev odškodbe raztegniti tudi na take stvari, ki niso predmet razlastilnega razsoda, kadar sta obe stranki privolili, te stvari podvreči razlaščevanju.

§. 27.

Ako železnocestno podjetje meni, da bi se po tem, ako izmed naprav, katere izvršiti ono ni dolžno, izvede eno ali drugo, sme si podjetje pridržati izbor iz med več načinov, kako se ta naprava izvesti dá, ter zahtevati, da se ustanovi odškodba z ozirom na vsak izmed načinov izvoda, katere je na znanje dalo.

§. 28.

Voditelj poizvedeb mora v vsakem slučaju, kjer razlaščenec kaj zahteva ali železnocestno podjetje kaj ponuja, le-to v zapisnik djati; dalje zapisati dati va-nj mnenje zvedenih mož, djanstvene obstojnosti, katere je kdo vzel, da so, in podloge, na katere mu se mnenje opira, kakor tudi kake opomnje in vgovore dotičnih strank.

§. 29.

Ako se železnocestno podjetje in razlaščenec zedinita o odškodbi, katero bode plačati, naj se ta domemba postavi v zapisnik, če so izpolnjeni uveti dopuščenega dogovora, omenjeni v §. 22.

Ako se uveti v §. 22 omenjeni ne izpolnijo, sme se dogovor samo tedaj v zapisnik postaviti, kadar dogovorjena vsota ni manja od tiste, katero zvedenci trdijo ali ki je v slučaji različnih mnenj srednja izmed povedanih vsot.

Dogovor, postavljen v zapisnik po izpolnitvi zgornjih določil, ima moč sodne nagodbe (poravnave, glihenge).

§. 30.

Ako se stranki ne poravnata, naj sodišče, ne navezano na kaka dokazna pravila, razsodi, koliko bode dati odškodbe, ter tedaj, kadar se prigodí, kar je v §. 25, odstavku 4, rečeno, posebej določi vsoto, ki prihaja na povračilo škode tretjim osebam.

Ta razsod ne more se izpodbijati z drugim nego z utečajem (rekursom).

Rok utečaju je postavljen na štirinajst dni.

Utečaj je podati v dvojnem izdatku. En izdatek naj se vročí pritožnikovemu nasprotniku, kateremu je dopuščeno, svoje izustilo v štirinajst dnevih podati. Ko to izustilo pride, oziroma ko določeni mu štirinajstdnevni rok preteče ter se izustilo ne podá, treba je spise uradoma položiti pred višje deželno sodišče.

Zgornja določila veljajo tudi za izpodbijanje razsodila višjega deželnega sodišča.

Ni dopuščeno poprijemati se redne pravde v obveljavo iskovin, o katerih se je v postopku s to postavo uravnanem razsodilo v določbo odškodovanja.

§. 31.

Ako katera stranka meni, da se o poizvedovanji opravljenem po §. 24, djanstvene za ustanovitev odškodovanja merodavne obstojnosti niso popolnem ali prav razložile, sme ona, predno izteče rok, postavljen za utečaj proti sodni določbi odškodbe, za ogled prositi pri tistem sodišči, katero je ukazalo poizvedovanje.

V prošnjo je privoliti, če je v njej na tanko povedano, kateri čin ali stan se ima v čisto djati.

Ogled je treba po določilih o dokazovanji na večni spomin ukazovati in opravljati.

Ako se prošnja ta podá pred iztekom osmih dni po vročbi razsodila odškodbo določujočega, sme sodišče na zaprosbo naročiti posestniku stvari, katera se bode ogledovala, da naj se do tega časa, dokler se ne dovrši ogled, zdrži vsake take premene, po kateri bi se ogled otežil.

Utečaj zoper zaukazan ogled ali zoper gori omenjeno naročilo nima odložne moči.

§. 32.

Ako se železnocestno podjetje poprime pravice pridržane mu v §. 27, zahtevati raznovrsten izvod kake naprave, tedaj mora sodišče razsoditi o odškodbi zastran vsakega izmed predloženih načinov izvoda, ter železnocestnemu podjetju

pridržati izbor. Ako železnocestno podjetje v treh mesecih po vročbi tega razsodka sodišču ne podá izrecíla, za kateri način izvoda se je odločilo, to sme razlaščenec zahtevati, da se železnocestnemu podjetju nasproti vzame, da se je odločilo za tist način izvoda, zastran katerega se je izračunila največja vsota odškodbe.

Sodišče naj na zaprosbo ene stranke odlokoma izreče, kako se je izšel izbor, in koliko bode plačati odškodbe.

§. 33.

Sodno ustanovljena odškodba mora se, če obstoji v kapitalu, plačati predno se razlastitev zvrši, kolikor ne nastopi poznejša oprava po določilu §^{fa} 9.

Ako železnocestno podjetje kapital, ki ga mora v odškodbo opraviti, plača po štirinajstih dnevih od časa, ko se je nagodba (poravnava) sklenila, oziroma ko je vročen sodni razsod, določujoči odškodbo, dolžno je plačati postavne zamudne obresti od dne sklenjene nagodbe, oziroma vročenega razsodila. Ako se je pa podjetje poprijelo pravice, pridržane mu po §. 27, tedaj ima vsakakor dolžnost, povrniti zamudne obresti od dne vročenega razsodila, katero določa odškodbo pod pridržkom izbora.

§. 34.

Odškodnina se tudi zunaj slučajev, omenjenih v §. 1425 občnega grajanškega zakonika, opravlja s tem, da se dá v sodno shrambo, kadar in kolikor je odškodnina namenjena v izplačilo pravic, katere tretjim osebam na podlogi stvarnih pravic pristojne. Ali tedaj ní treba, dajati ničesar v sodno shrambo, kadar se propisom §^{fa} 22 primerno dokaže, da stvarne pravice pristojne tem tretjim osebam z razlastitvijo nikakor v nevarnost ne prihajajo.

Pravicam teh tretjih oseb se zadovoljuje po določilih o razdelitvi kupščine pri posilni prodaji na dražbi dosežene. V shrambo dana odškodnina mora se uradoma knjižno zabeležiti, če gre za predmet javne knjige.

Tej zabeležbi (anotaciji) pristojne moči, ki so zvezane z zabeležbo zvršene posilne prodaje na dražbi.

IV. Zvrševanje razlastitve.

Pravice in dolžnosti železnocestnega podjetja in razlaščenca.

§. 35.

Posilno zvršilo razlastitve, ustanovljene bodi s pravokrepno razsodbo, bodi z dogovorom pod §. 26 narejenim, pristoji političnemu okrajnemu oblastvu.

To zvršilo mora se na zaprosbo železnocestnega podjetja tedaj dovoliti, kadar ono izkaže, da je izpolnilo dolžnosti, katere ima gledé oprave ali zavarovanja odškodbe in ki jih je izpolniti pred razlastitvijo.

Zvršilu razlastitve ní na poti ta okolnost, da je nje predmet s tega, proti komur se je bilo razlaščevanje začelo, prešlo na koga drugega, ali da so se zastran tega predmeta prigodile druge pravne premembe.

Tudi to ne more opovirati posilnega zvršila, da se z utečajem izpodbija tisti razsod, kateri odškodbo ustanavlja ali dolžno varščino določa.

§. 36.

Ako železnocestno podjetje odškodbe, ustanovljene z nagodbo ali sodnim izrekom ali varščine sodno določene ne opravi v štirinajst dnevih po sklenjeni nagodbi, oziroma po tem, ko se sodni izrek upravokrepi, tedaj sme razlaščenec z zvršilom (eksekucijo) po propisih postopka v pravnih primorati železnocestno podjetje, da mu plača odškodbo in zamudne obresti, oziroma da mu dá varnost.

§. 37.

Dokler razlastitev ní zvršena ali odškodba ní ustanovljena bodi z nagodbo, bodi z izrekom sodnim, to ima železnocestno podjetje v enem letu po nastopu pravokrepnosti razlastilnega rzsoda, a razlaščenec po izteku tega roka pravico, zahtevati preklic razlastilnega rzsoda pri tistem deželnem oblastvu, katero ga je stvorilo.

Te pravice se ne more več poprijeti tista stranka, katera je že zaprosila za sodno ustanovitev odškodbe.

V zahtev preklica razlastilne rzsodbe je privoliti, kadar so izpolnjeni uveti, v zgornjih odstavkih stoječi.

Rzsod političnega deželnega oblastva smeta obe stranki z utečajem pobijati. Določila §^{ta} 18, odstavkov 3 in 4, uporabljajo se tudi na ta utečaj. Ko se to rzsodilo upravokrepi, naj politično deželno oblastvo napravi po zemljišno-knjižnem sodišči, da se po §. 20 izprošena zemljišno-knjižna zabeležba razlastilne rzsodbe izbriše.

§. 38.

Železnocestno podjetje ima dolžnost, povrniti škodo, ki nastane odtod, da razlastitve ní dala zvršiti.

Za povračilo te škode lahko se prime z redno pravdo.

V. Postopek v slučajih motenja železnocestne vožnje ali službe.

§. 39.

Kadar je na železnici v službi stoječi v odpravo ali odvrčilo motenja vožnje potreba silnih naredeb, za katerih del je razlastitev neogibna, tedaj sme — ne predsezajoč v določbo trgovskega ministerstva gledé dokončnih naredeb — nastopiti okrajšan postopek po naslednjih določilih.

§. 40.

Za vvod ali napotbo razprave v namenu, da se ustanovi predmet in obseg razlastitve, prositi je pri političnem deželnem oblastvu, držič se propisov §^{ta} 21.

To oblastvo določi voditelja razpravi, h kateri naj se privzameta tudi obe stranki. Voditelj ta naj neposrednje po končani razpravi izreče razlastitveni rzsod.

Proti temu rzsodu podan utečaj nima odložne moči.

§. 41.

Železnocestno podjetje sme, — izkazavši napotbo razprave v §. 40 omejnene, — pri pristojnem okrajnem sodišči prositi za ustanovitev odškodbe.

Poizvedbe, ki jih je treba po §. 24, naj se napravijo tako, da bodo, ako se dá, lahko tist dan, kateri je za razpravo o predmetu in obsegu razlastitve postavljen, in sicer neposrednje po stvorjenem razlastilnem rzsodu.

Postavljuje zvedence, sodišče ní da bi se moralo držati imenika v §. 24 omenjenega.

VI. Pripremna dela.

§. 42.

Dovolitev, poprijeti se pripremnih ali začetnih del za napravo železne ceste, daje pravico, stopiti na tuja zemljišča ter na njih vršiti tehnična dela, potrebna v pripravo projekta za železnocestno delo.

Ako osebe, ki so jim izročena ta dela, hočejo stopiti v poslopja, ali ograjene prostore, ali odvrniti zadržke, delo ovirajoče, in če kdo izmed dotičnih proti temu vgovarja, določa politično okrajno oblastvo, so li namenjena dela neogibno potrebna in dopustna.

Na zaprosbo enega udeleženca določi politično okrajno oblastvo, katero varnost ima železnocestno podjetje dati za škodo, ki jo napravijo pripremna (začetna) dela.

Vsoto za to dolžne odškodbe določuje na zapros ene izmed obeh strank politično okrajno oblastvo, a pridržana je rzsodba v redni pravdi.

VII. Konečna določila.

§. 43.

Rzsodki stvorjeni v razlastilnem postopku (§§. 18, 37) vročajo se po propisih, ki so merodavni za sodne vročbe v svoje roke.

Kadar se v postopku pred upravnimi oblastvi pokaže potreba, kateri stranki dati skrbnika (kuratorja), da jo bode zastopal, to naj na zapros katerega izmed udeležencev ali na zahtev upravnega oblastva pristojno sodišče postavi skrbnika.

§. 44.

Železnocestno podjetje naj plačuje troške razlastilnega postopka in sodne ustanovitve odškodovanja, kolikor niso nastali iz neopravičene zaprosnje ene stranke.

§. 45.

Izročitev denarjev sodišču v hrambo danih po zaukazu te postave prosta je položnine (pristojbine za hranitev).

§. 46.

S to postavo je vzeta moč vsem ukazom, kolikor se tičejo predmetov te postave ter so z njo uravnani.

Na tekoče razprave uporabljajo se določila te postave v toliko, kolikor ne gre za izvršbo ukazov, danih v navod postopka, predno se je začela moč te postave.

§. 47.

Ako se uživanje razlastilne pravice po §. 1 te postave podeli podjetju konjske železnice (tramway), naj se železnica, ki jo naredi to podjetje, ne šteje za tako železnico, katero bi po §. 1 postave od 19. maja 1874 (Drž. zak. št. 70) bilo sprejeti v železnocestne knjige.

Določila te postave niso uporabna na železnice, za katerih napravo in vozno službo pristoji komu razlastilna pravica na temelji občne rudarske postave.

§. 48.

Zvršitev te postave je naročena ministrom za trgovino, notranje reči, poljedelstvo, pravosodje in finance.

Na Dunaji, dne 18. meseca februarja 1878.

Franc Jožef s. r.

Auersperg s. r.   **Lasser** s. r.   **Glaser** s. r.   **Chlumecky** s. r.
Pretis s. r.   **Mannsfeld** s. r.

31.

Postava od 18. marcija 1878,

o zastarevanji neposrednjih (direktnih) davkov, merovin in rudoslednin, potrošnin, taks, štempljev in neposrednjih pristojbin ali davščin.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

O zastarevanji v naslednjem imenovanih državnih davščin, namreč: neposrednjih (premih, direktnih) davkov, merovin in rudoslednin, potrošnin, taks, potem štempeljskih in neposrednjih pristojbin naj veljajo naslednja določila:

Zastarevanje pravice, komu davščino odmeriti.

§. 1.

Pravica državna, davščine na določen čas ali za določen čin odmerjati, zastareva praviloma v štirih letih, a pri štempljih in neposrednjih pristojbinah v petih letih. Zastarevanje se začinja z iztekom tistega upravnega leta, v katerem je

stranka izpolnila svojo dolžnost, reč naznaniti, oziroma dati podloge odmeri ali pripisilu, ali, če stranka takšne dolžnosti nima, z iztekom upravnega leta, v katerem je dotični dolg davščine nastal.

§. 2.

Ako se vsled tega, ker je stranka zamudila svojo dolžnost, davščina celo ali deloma ní odmerila ali pristojbina, ki se vplačuje brez uradnega odmerjanja, celo ali deloma ní opravila, začenja se tek v §. 1 ustanovljenih rokov zastarelosti stoprv (še le) po tistem upravnem letu, v katerem je oblastvu postalo mogoče, davščino komu odmeriti ali pripisati.

Pri listinah, pismih ali drugih pomagalih, podvrženih štemplju, ki se pa izdadó brez pristojbine po propisu opravljene, začenja v §. 1 postavljeni rok zastarelosti teči stoprv po tistem upravnem letu, v katerem je finančno oblastvo zvedelo za takšno pismo, ali v katerem se je pismo uradno porabilo.

Ako je vendar, — predno bode oblastvu mogoče, davščino komu odmeriti ali pripisati, — preteklo trideset let po tistem upravnem letu, v katerem je dotični dolg nastal, ne more se odmerna pravica več zvrševati, razen tega, ko bi se štemplju podvržen spis uradno porabil, kajti v takem slučaju naj se odmerja tista štempeljska pristojbina, ki jo je bilo o času izdatbe pisma plačati.

§. 3.

Pravica, odmerjati komu vsoto, za kolikor se mu je vsled nepravšne odmere bilo premalo odmerilo, zastareva praviloma v dveh letih, a pri štempeljih in neposrednjih pristojbinah v treh letih po izteku tistega upravnega leta, v katerem je bila prvotno odmerjena davščina dotekla (dospela).

§. 4.

Zastarevanje se v slučajih §§^{60v} 1 do vštevno 3 pretrguje z uradnimi djanji, ki se zvršijo zarad odmere ter stranki naznanjajo. Z iztekom upravnega leta, v katerem se je poslednje uradno delo te vrste opravilo, začenja teči nov rok zastarelosti.

Zastarevanje pravice, dotekle davščine tirjati.

§. 5.

Pravica državna, tirjati dotekle (dospela) davščine, zastareva v šestih letih po izteku tistega upravnega leta, v katerem je bila davščina za plačilo dotekla.

§. 6.

Pretrguje se zastarevanje doteklih davščin z vročbo plačilnega naročila, danega davščino dolžnemu človeku, s pogonom ali začetkom zvršila (eksekucije) ali z dovoljenjem plačilnega roka.

Po izteku tistega upravnega leta, v katerem je bil poslednji plačilni nalog vročen, poslednji zvršilni čin izpolnjen, poslednji plačilni rok iztekel, začenja teči nov rok zastarelosti.

§. 7.

Kadar so dotekle davščine zavarovane z ročno zastavo, tedaj se uporabljajo določila §^{ta} 1483 ob. gr. zak.

Ako so dotekle davščine zavarovane z vpisom v javno knjigo ali z zabeležbo hranilnega urada, ne more se trideset let po opravljenem vpisu ali opravljeni zabeležbi ugovarjati pozneje dopolnjena zastarelost proti izvodu s tem zadobljene pravice.

Skupna določila.

§. 8.

Ta postava se ne dotika zakonitih določil o zastarevanji kazni, naloženih na prestopne davkovnih in pristojbinskih postav in drugih škodljivih nasledkov.

§. 9.

Ta postava pride v moč 1. dne januarja 1879.

Gledé tistih davščin, do katerih je državi obveljala pravica predno je ta postava v moč prišla, začenja se zastarelost, — ako ji ta postava ne določa poznejšega začetka, — s tem dnem, katerega le-ta postava moč zadobode.

§. 10.

Mojima ministroma za finance in poljedelstvo naročena je izvršitev te postave.

Na Dunaji, 18. dne marcija 1878.

Franc Jožef s. r.

Auersperg s. r.

Pretis s. r.

Mannsfeld s. r.

32.**Ukaz pravosodnega ministerstva od 2. aprila 1878,**

s katerim se določa, da je postavo od 1. aprila 1872 (Drž. zak. št. 43), o izvrševanju kazni na prostosti v samotnem zaporu, uporabljati v Pelzenjski moški kaznovalnici.

Na podlogi §^{ta} 16 postave od 1. aprila 1872 (Drž. zak. št. 43), o izvrševanju prostostnih kazni in o komisijah za izvrševanje kazni, ukazuje pravosodno ministerstvo, da se imajo določila te postave v Pelzenjski moški kaznovalnici začeti izpolnjevati tist dan, katerega se ta kaznovalnica odpre.

Glaser s. r.

33.

Razglas trgovinskega ministerstva od 2. aprila 1878,

o premeni nekih določil, stoječih dopustnem pismu c. kr. priv. Praško-Duhcvske železnice.

S premeno §^{fa} 8 dopustnice od 25. junija 1870 (Drž. zak. št. 97), in §. 4 dopustnice od 4. septembra 1872 (Drž. zak. št. 142), za proge c. kr. priv. železnice Praško-Duhcvske naj na podlogi postave od 15. julija 1877 (Drž. zak. št. 64), o maksimalnih tarifah za vožnjo ljudi po železnicah, in vsled Najvišje odloke namesto dotičnih določil, zadevajočih vožnjo ljudi počenši od 15. maja 1878 pridejo v moč naslednja določila:

1. Kot maksimalna tarifa za vožnjo ljudi postavlja se, namreč:

	od osebe in kilometra
za I. razred	4·8 krajcarjev,
„ II. „	3·6 „
„ III. „	2·4 „

avstr. veljave v srebru.

2. Pri brzovlakih smejo se ti tarifni postavki za 20 odstotkov povišati, če ti vlaki nimajo samo vóz ali vagonov I. razreda in če se (vštevši pomudo na postajah) vozijo s tako srednjo brzino (hitrostjo), da po tistih mestih, kjer ni klancev ali vzdigov od 15 pro mille ali večjih, najmanj po 37 kilometrov, a kodar se cesta vzdiguje za 15 pro mille in več, najmanj po 24 kilometrov v eni uri prejdejo.

3. Pri meševitih vlakih je zgornje tarife za 20 odstotkov znižati.

Iznime, ki pa smejo biti samo za kose, po katerih se kretajo zgolj meševiti vlaki, potrebujejo izrecnega privoljenja c. kr. trgovinskega ministerstva.

4. Dokler se drugače ne ukaže, odvezana je družba dolžnosti, imevati IV. razred vozov (vozove za stoječe).

Ako bi se pa pokazala potreba še večjega znižanja ter bi v takem slučaju železnocestna družba ne mogla dodeliti primernega olajšila v III. razredu, dolžna bode, po naročilu c. kr. trgovinskega ministerstva na železnocestnih kosih, katere ono določi, vnovič vvesti IV. razred (voz za stoječe), v katerem bode veljala tarifa od 1·5 krajcarja avstr. veljave v srebru za osebo in kilometer.

5. Na eni in isti progi, ob vožnji v isto mer in pod enakšnimi uveti skupni roški prevoznje za kako bližjo postajo ne smejo biti večji, nego so za oddaljenejšo.

6. Tarifne postavke za svežnje ali prtljajo, vozove in žive živali, ki se z ljudmi ob enem vozijo, in vsa pritična določila za vožnjo ljudi naj c. kr. trgovinsko ministerstvo doprašavši železnocestno družbo ustanovi.

Za vsak cel vozni listek (biljet) ustanovlja se 25 kilogramov in za vsak polovični listek 12 kilogramov proste teže.

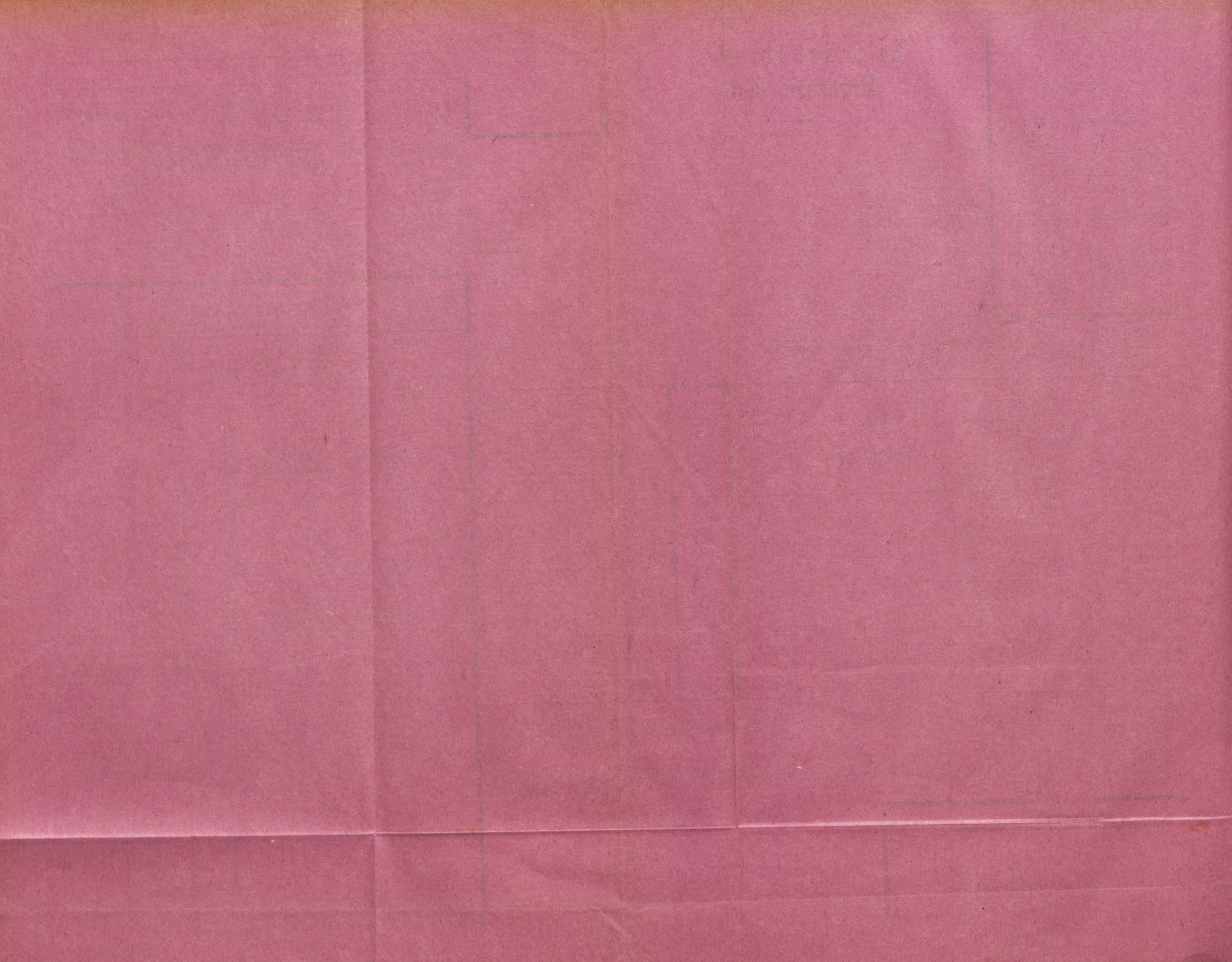
7. Družba ima dolžnost, vse nove tarife in vsak preklic ali vsako premeno že veljajočih tarif najmanj 14 dni, predno dotične tarifne naredbe v moč pridejo, po zaukazih e. kr. trgovinskega ministerstva javno razglasiti.

8. Določila za vožnjo vojaških oseb po pričujoči postavi niso zadeta.

Chlumecky s. r.

Frachtbrief. Vozni list.

Stempel der Empfangs-Station.
Pečat prejemne postaje.

Der Wagen — Voz

№ St. }
Eigenth. }
Last. }
№ St. }
Eigenth. }
Last. }

Der Fracht-
karte }
Vozne karte }
Pos. }
Poz. }

An .....
in }
v }
Station }
Postaja }
der .....
Etwaige Angabe }
des }
Transportweges. }
Naznanilo poti }
ako bi bilo treba. }

Eisenbahn.
železnice.

Frankatur-Vermerk des Absenders.
Pošiljateljjev pripis o plačani voznini

Nachnahme } Baar-
Povzetek } Vorschuss: }
} Gotova pona- }
} predščina: } in Buchstaben }
} nach } s pismeni }
} Eingang: } }
} Po dohodu: } }

Specification }
obiger }
Nachnahme }
Nadrobno }
našteti }
povzetek }

Betrag — Iznos

fl. gld.	kr. kr.

Sie empfangen die nachstehend verzeichneten Güter auf Grund der in den Betriebs-Reglements und Tarifen der betreffenden Bahnen bezw. Verkehre enthaltenen Bestimmungen, welche für diese Sendung in Anwendung kommen.

Tu zdolaj zaznamenano blago prevzimate na podlogi določil, ohseženih v voznih (kretnih) pravilnikih in tarifah dotične železnice, ozir. občenja, ki se uporabljajo na to poslatev.

Zeichen und Nummer Znamenje in številka	Anzahl Množina	Art der Verpackung Kako je kaj vloženo	Inhalt Vsebina		Wirkliches Brutto-Gewicht: Resnična kosmata teža: Kilogramm Kilogr.	Abgerundetes zur Berechnung zu ziehendes Gewicht: Zaokrogljena teža, po kateri je računiti: Kilogramm Kilogr.	Declarirter Werth der einzelnen Positionen Vpovedana vrednost posameznih pozicij	Erklärung wegen der etwaigen zoll- und steuerämtlichen Behandlung, Mittelsperson, Bezeichnung der betr. Documente und sonstigen Beilagen incl. Bleiverschlüsse.— Sonstige gesetzlich oder reglementarisch zulässige Erklärungen. Izrecilo o kakem colnijskem in davkovno-uradnem postopanju, posredniku, označenilo dot. listin in drugih prilog s svinčenimi pečatki vred.— Druga po postavljeni pravilniku dopuščena izrecila.

Die declarirte Gesamt-Werthsumme beträgt
Vpovedane celokupne vsote vrednosti je

Die declarirte Summe des Interesses an der rechtzeitigen Lieferung beträgt
Vpovedana vsota koristi združene s pravočasno izročitvijo je

in Buchstaben s pismeni

Frankirt Plačano	NOTE — OPOMNJA	Frachtsatz für 100 Kilogr. Vozninski postavek za 100 kilogr.		Zu erheben Vzame se	
		fl. gld.	kr. kr.	fl. gld.	kr. kr.
	Nachnahme } Baar-Vorschuss } Povzetek } naprej dan } Provision } Provizija } Fracht bis } Vožnja do } nach Eingang } } po dohodu }				
	Zuschlag für Příklad k voznini } Werthdeclaration } } vpovedana vrednost } } Interessedeclaration } } vpovedana korist pravočasnosti }				
	Fracht bis } Vožnja do }				
	Zuschlag für Příklad k voznini } Werthdeclaration } } vpovedana vrednost } } Interessedeclaration } } vpovedana korist pravočasnosti }				
	Fracht bis } Vožnja do }				
	Zuschlag für Příklad k voznini } Werthdeclaration } } vpovedana vrednost } } Interessedeclaration } } vpovedana korist pravočasnosti }				

Stempel der Abgangs-Station.
Pečat odhodne postaje.

Wiege-Stempel.
Tehnični pečat.

den }
dne }

18

Unterschrift des Absenders:
Pošiljateljjev podpis:

NB. Die Uebergangs-Stempel sind der Reihenfolge nach auf die Rückseite der Note aufzudrücken.
Op. Prehodne pečate je po vrsti udarjati na zadnjo stran opomnje.

Faint, illegible text or markings at the top right of the page.